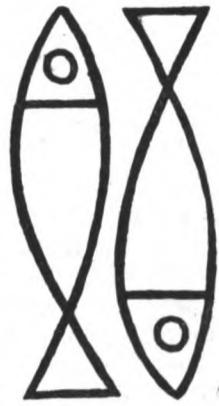

OPBOUW

WEEKBLAD TOT OPBOUW VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

uitgave van de gereformeerde persvereniging „opbouw“

Kracht van boven

.... en zij werden allen vervuld met den heiligen Geest ....

Hand. 2 : 4a

Er is in heel de lange kerkgeschiedenis maar één periode geweest waarin mensen terecht hebben zitten te wachten op de komst van de heilige Geest, en dat was dan nog maar een periode van zegge en schrijve tien dagen: de tijd die verliep tussen hemelvaart en pinksterfeest. Bovendien zat men best niet met de armen over elkaar in verlanende lijdelijkheid, zodat die tien dagen kleurloos werden van verveeldheid, een soort blinde vlek in het leven van die kleine groep volgelingen van Jezus: er zijn in dit korte tijdsbestek geloofs- en kerkzaken afgehandeld: een plaatsvervanger van Judas wordt aangewezen en Petrus houdt verband daarmee een bijzonder actuele prediking waarin hij de Schriften verklaart en het Woord bedient nog vóór de Heilige Geest (ook op hém) is uitgestort!

Tenslotte: men was bijeen in stellig geloof. Geloof immers is (ook) zekerheid met betrekking tot „de dingen die men hoopt“. Blijkens Hebr. 11 zijn dat die dingen ten aanzien waarvan God wel uitdrukkelijke beloften heeft gegeven, maar die nog niet tot tastbare werkelijkheid zijn geworden, tot „de dingen die men ziet“, in handen heeft (Hebr. 11 : 1; Rom. 8 : 24). Geloof is dan het beloofde — en daarom gehoopte — tot punt van uitgang nemen in je leven en denken, dus: je baseren op wat God toegezegd heeft. Zo vormt Gods belofte het substraat van je leven en is ze tevens de bepalende factor voor heel je doen en laten.

In zulk geloof was dat kleine groepje mensen in Jeruzalem bijeen. Immers, wat deze mensen sinds Jezus' hemelvaart bijeenhield was zo'n nog niet gerealiseerde „belofte des Vaders“, door Jezus zelf hun overgebracht (Hand. 1 : 4). Omdat ze zeker wisten dat beloften van Vader ingelost worden, en deze op korte termijn (Hand. 1 : 5), dáárom keerden de zonen van Zebedeus niet terug naar de rederij van hun vader en had Simon Petrus zijn schuit aan de oever van de zee van Kapernaüm gelaten voor wat zij was. Omdat hun harten vervuld waren van goede hoop, daarom bleven ze allen ééndrachtig bijeen, volhardend in het gebed (1 : 14), in Jeruzalem, precies zoals Jezus hun geboden had (1 : 4). De belofte van Vader bepaalde hun gedragslijn, en hun ééndrachtig verblijf in Jeruzalem tien dagen lang sprak duidelijke taal: zij schonken géloóf aan die belofte.

Zo was dus doelbewust het wachten op de komst van de Heilige Geest (1 : 5). Doelbewust, want na Jezus' hemelvaart was ieder niet zijns weegs en naar huis gegaan om op zijn eentje onzeker af te wachten of hij heel misschien ook tot de enkele gelukkigen zou behoren — één uit de stad en twee uit het dorp — tot wie de Geest liefdelijk te komen. Ze weten samen zeker dat het komen zal. En ze weten samen ook precies wat of wie er komen zal: de beloofde Geest (1 : 5). Maar wel mag de vraag rijzen: wát verwachten ze daar nu van? Wat is het doel van Zijn komst?

Dat doel kon niet zijn aan deze mensen geloof te geven. De Geest kwam niet om half- of bijna-gelovigen tot echte gelovigen te maken. Dat waren zij al: zij geloofden Gods beloften met hart en ziel — anders had de Geest hen bij zijn komst niet allen samen in Jeruzalem aangetroffen!

Evenmin kon het doel zijn: hun verstand te

openen zodat zij de Schriften begrepen. Dat had Jezus al gedaan, nog vóór zijn hemelvaart, zoals Lucas schrijft in zijn eerste boek (Luc. 24 : 45). Jezus had zorg gedragen dat de bijbel voortaan voor hen een open boek was, doorzichtig, transparant, zó dat hun getuigenis omtrent datgene waarvan zij ooggetuigen waren geweest en wat nog niet op Schrift stond (24 : 47) niet op zichzelf zou komen te staan, los van de Schriften, maar door hen verkondigd zou worden als de **vervulling** der Schriften: aldus staat er geschreven, dat de Messias moest lijden en ten derden dage opstaan uit de doden en dat in zijn naam moest gepredikt worden bekering tot vergeving der zonden..... (24 : 46 : 5).

En al verder: het doel kon ook niet zijn deze „ongelletterde“ mensen (voor wie overigens de Schrift nu een open boek was!) met ingang van Pinksteren voor het eerst het recht te verlenen de Schriften te verklaren. Want om te beginnen was de Schriftlezing en -verklaring bij de Joden niet voorbehouden aan zeg de priesters of de schriftgeleerden, maar had in principe elke man daartoe het recht in de synagogen, een recht waarvan Jezus zelf ook gebruik had gemaakt (Luc. 4 : 16 v.v.). En bovendien had Petrus - voor 'n gehoor van ongeveer honderdtwintig personen reeds het Woord genomen en de Schriften actueel verklaard (Hand. 1 : 15-22), nog vóór de komst van de Heilige Geest. Wel is het van belang hier op te merken dat Petrus dan preekt „voor eigen parochie“: hij richt zich tot de volgelingen van Jezus, niet tot diens vijanden. Hij predikt bij die gelegenheid dan ook niet „beking tot vergeving van zonden“, maar draagt zorg dat het aantal getuigen weer compleet is tegen de dag dat het getuigenis der waarheid de leugen van het sanhedrin gaat verslinden door het opstandingsevangelie (1 : 22).

Maar daar raken we dan ook het hart van de kwestie: deze mensen wisten precies wat hun te doen stond; zij zouden naar Jezus' opdracht zijn getuigen zijn te Jeruzalem en in geheel Judea en Samaria en tot het uiterste der aarde (1 : 8), en overal zouden zij tot ongelovige, vijandige mensen moeten prediken bekering tot vergeving van zonden. Met een handjevol mensen zouden zij op pad moeten met 'n boodschap die de Joden een ergernis en de Grieken een dwaasheid zou zijn (1 Cor. 1 : 23). Erger nog: zij zouden de strijd hebben aan te binden niet maar tegen vijandige mensen van vlees en bloed, maar tegen de duivel en diens trawanten zelf (Ef. 6 : 12). De wereld zou veroverd moeten worden op de duivel!

Maar daarom had Jezus dan ook aan Zijn opdracht een voorlopige beperking toegevoegd: **Ik** doe de belofte mijns Vaders op u komen, en **gij** moet in de stad blijven totdat gij bekleed wordt met kracht van boven (Luc. 24 : 49). De bedoeling van deze woorden is duidelijk: iemand die een zware taak te verrichten krijgt zal daartoe al zijn krachten moeten verzamelen. Jezus verklaart echter de verzamelde krachten van al zijn discipelen ontoereikend voor de grootse taak die hun wacht. Zij zullen **van elders** daartoe kracht ontvangen: **kracht van boven** — uit de hemel, en die kracht zal Hij hun zenden nadat Hij zelf naar de hemel is gegaan (Luc. 24 : 50, 51). En het ontvangen van die kracht hangt onmiddellijk samen met de komst van de Geest: .... gij zult kracht (dunamis) ontvangen wanneer de Heilige Geest over u komt (Hand. 1 : 8)!

Daarmee is dan wel duidelijk waar het wachten op was en wat het doel was van de komst van de Geest. Moest de strijd worden aangebonden niet tegen vlees en bloed maar tegen de boze geesten, de overwinning zou behaald worden niet door geweld, niet door de eigen kracht van vlees en bloed, maar door de Heilige Geest en dus door kracht (dunamis) van boven, boven-menselijke kracht!

Die Geest is het dan ook die het getuigenis der discipelen, het evangelie in de mond van zwakke en van nature zelf zondige mensen, maakt tot een kracht Gods tot behoud.... (Rom. 1 : 16). Vandaar ook dat de verkondiging van Gods grote daden begeleid wordt door de veelzeggende tekenen van geweldige stormwind en lekkend vuur. Vandaar dat het pinksterwonder herhaald wordt (Hand. 4 : 31) bij de eerste openlijke uitbarsting van duivelse haat, die Jezus' volgelingen doet uitroepen: waarlijk, in deze stad zijn vergaderd tegen uw heiligen knecht Jezus, dien Gij gezalft hebt, Herodes zowel als Pontius Pilatus met de heidenen en de volken van Israël.... (4 : 27).

Het is deze Geest die de prediking van het evangelie zal maken tot het dynamiet dat de bunkers van Satan uiteenrijt en grote bressen slaat in de muren der ogenschijnlijk onneembare burchten waarbinnen hij zich verschanst en de mensen gevangen houdt, totdat over de ganse wereld het evangelie verkondigd is — eerst de Jood, maar ook de Griek!

Zo kwam de strijd tussen het koninkrijk der hemelen en het rijk der duisternis in haar laatste fase: zij werden **allen** vervuld met de Heilige Geest.... de Geest uitgestort (strómen van kracht!) op **alle** vlees. Nee, de gave des Geestes was op zichzelf geen onbekend verschijnsel, ook voor Petrus niet (Hand. 1 : 16, 2 Pt. 1 : 21). Waren niet de zeventig adjudanten van Mozes onder het beslag van de Geest des HEREN gekomen? Had de Geest Gideon niet aangegrepen? Had die Geest niet gerust op Saul? op David? Hadden de profeten niet van Godswege geprofeteerd omdat ze door de Heilige Geest daartoe werden gedreven?

Maar het verschil was dit, dat vroeger enkelingen, geselecteerden de gave des Geestes ontvingen om bekwaam te zijn voor de taak waartoe ze van Godswege werden groepen, en dat nu de Geest is uitgestort op alle vlees, heel de gemeente zonder uitzondering. Waarom worden we ook al weer christenen genoemd? Omdat wij door het geloof lidmaten van Christus en alzo zijner zalving (met de Geest) deelachtig zijn, opdat wij **zijn Naam belijden**, onszelf tot een levend dankoffer Hem offeren en met een vrije en goede consciëntie in dit leven **tegen de zonde en de duivel strijden** en hierna in eeuwigheid met Hem over alle schepselen regeren!

Breukelen

E. R. Postma

INHOUD:

Kracht van boven	E. R. P.
Pinksterfeest	J. S.
Een nieuwe redactie van het doops- en avondmaalsformulier	C. V.
Verdraagzaamheid.... een mooi woord voor een kwade zaak? (II)	A.
Ik geloof in God (II)	P. K. K.
Politieke knuppel in het kerkelijk hoenderhok	G. V.
Persschouw	
Kerknieuws	

Pinksterfeest

I

Het Pinksterfeest is in de eerste plaats het feest van de drie-enige God.

De Heidelbergse Catechismus begint de vraag naar onze enige troost in leven en sterven te beantwoorden met een klassieke zin waarin het werk genoemd wordt van onze Zaligmaker Jezus Christus, van onze hemelse Vader en van de Heilige Geest. De verklaring van de twaalf artikelen van ons algemeen en ongetwijfeld Christelijk geloof begint met een op hetzelfde uitgangspunt gebaseerde driedeling. Het eerste deel is van God de Vader en onze schepping. Het tweede van God de Zoon en onze verlossing. Het derde van God de Heilige Geest en onze heiligmaking.

De Catechismus en de twaalf artikelen gaan van de drie-enige God uit evenals de belijdenis van Nicéa. De Nederlandse geloofsbelijdenis en die van Athanasius leren afzonderlijk de leer van drie Personen in één Wezen. Niet zonder strijd en niet zonder hulp van theologische discussie is het tot die leer gekomen, die geformuleerd werd met termen uit de wereld van de helleense wetenschap: een enig wezen, in hetwelk zijn drie personen, inderdaad in waarheid en van eeuwigheid onderscheiden naar hun onmededeelbare eigenschappen. In onze cultuur is dit nog wel verstaanbare taal. Maar kunnen ook vreemde volken dit als belijdenis verstaan?

Laten we luisteren naar de bijbel en naar ons algemeen en ongetwijfeld Christelijk geloof.

God de Vader, de Almachtige, Schepper van hemel en aarde.

Dat wil zeggen, God de Vader is soeverein, almachtig, ja, maar als Schepper niet afgedacht van de wereld en die daarop wonen. Als Schepper is Hij overal in zijn schepping als zijn werk present. God de Vader is niet ver van ons.

God de Zoon, dat is Jezus Christus onze Heer, die geboren is uit Maria, die op aarde heeft geleefd. God de Zoon is mens geworden, Hij heeft zich vernederd als mens tot in de kruisdood. Er is geen diepte van menselijke ellende of God de Zoon is ons daarin gelijk geworden.

En daarna, met Pinksteren, is God de Heilige Geest in de harten van de mensen uitgestort. God maakt woning in ons hart, en de Heilige Geest vernieuwt ons leven.

Immanuel, dat is God-met-ons, dat is de drie-enige God met ons mensen. „Wij mensen”, nooit meer zonder God.

Aan Pinksteren gaat het leven, het sterven en de opstanding van Jezus vooraf. Ook daarin kwam de drie-enige God tot de mensen. We lezen bij de aankondiging dat de engel tot Maria zegt: De Heilige Geest zal over U komen en de kracht des Allerhoogsten zal U overschaduwen; daarom zal ook het heilige, dat verwekt wordt, Zoon Gods genoemd worden. Bij de doop door Johannes spreekt God en daalt de Geest op Christus. Johannes getuigt: Want die God gezonden heeft, die spreekt de woorden Gods, want Hij geeft de Geest niet met mate. Bij de instelling van het avondmaal spreekt Jezus zelf uitvoerig over zijn gaan naar de Vader en het zenden van de Heilige Geest. Na de opstanding geeft Christus het zedingsbevel: Gaat dan henen, maakt al de volken tot mijn discipelen en doopt hen in de naam des Vaders en des Zoons en des Heiligen Geestes. Tenslotte spreekt Jezus bij Zijn hemelvaart over de komst van de Heilige Geest.

Zo is er bij de komst van de Zoon in het vlees tevens de eenheid met de Vader en de Heilige Geest.

Over de schepping lezen we hetzelfde: God de Vader scheidt hemel en aarde, ja

maar door de Zoon, door het Woord. En volgens de Psalmen was de Geest werkzaam op de aarde om deze klaar te maken tot woonplaats voor de mensen.

God de Vader als Schepper is één met het Woord en de Geest. Daarom is het goed gezien als men bij de verklaring van Genesis 1 vers 26 over de schepping van de mens, het woord: Laat Ons mensen maken, trinitarisch uitlegt.

Als nu de gave van de Heilige Geest wordt uitgedeeld aan de mensen, dan horen we Petrus spreken over God, de Vader, die Jezus van Nazareth als Messias aangewezen heeft. Uit de rede van Petrus wordt duidelijk wat Christus reeds eerder gezegd had: wanneer de Trooster komt, die Ik U zenden zal van de Vader, de Geest der waarheid, die van de Vader uitgaat, zal deze van Mij getuigen; en gij moet ook getuigen.

Zo is het Pinksterfeest in de eerste plaats het feest van de drie-enige God. Na God de Vader en God de Zoon komt nu God de Heilige Geest tot de mensen. En zie God is Eén, bij de schepping, bij de incarnatie en opnieuw bij de uitstorting van de Heilige Geest.

II

Het Pinksterfeest is in de tweede plaats het feest voor de wereld. Want vanaf de Pinksterdag moeten al de volken volgelingen van Christus en gedoopt worden. Jezus beval immers: Gaat dan henen, maakt al de volken tot mijn discipelen en doopt hen in de naam des Vaders, en des Zoons en des Heiligen Geestes en leert hen onderhouden al wat Ik U bevolen heb (Matt. 28 : 19).

Nu, na bijna twintig eeuwen overzien we heel de wereld en weten we dat onze taak nog niet voltooid is. Er zijn nog vele volken die tot discipelen van Christus gemaakt en gedoopt moeten worden, niet enkele leden uit die volken, maar die volken zelf, al die volken.

Hoe dat moet met de machten van de Islam, vreemde godsdiensten, het communisme en modern ongeloof? Hoe, weten we niet. Maar het moet: al de volken. Tot troost volgt: en zie, Ik ben met U al de dagen, tot aan de voleinding verbonden met de doop van al de volken?

Met de eerste mensen heeft God een verbond gesloten, Hij zocht hen op als Zijn vrienden, Hij wees hen de weg die ze moesten gaan en Hij was het die hen waarschuwde voor de weg naar de dood. De mensen zijn echter de weg naar de dood gegaan en ze hebben hun God de rug toegekeerd.

In enkele honderdtallen eeuwen is de mens eigengekozen wegen gegaan. In die tijd heeft de mens zich over heel de aarde vermenigvuldigd. Men bleef wel God dienen, maar ook afgoden, machten en geesten werden gevreesd. Godsbeeld en mensbeeld werden vervalst. Maar God verliet de mens niet geheel en al. Telkens waren er weer mensen die God leerden kennen, zoals Hij is en voor de mens wil zijn, mannen als Abraham, Melchizedek en Job. Daarnaast bleef God niet onbetuigd aan Farao, Bileam en Nebukadnezar. Zo geschiedde in de culturen van het Nabije Oosten. Zo zal dus ook geschied zijn en nog geschieden in de vele andere culturen in geheel de wereld.

Onder de vele volken koos God echter een volk uit, het volk van Abraham, dat zijn Openbaringsvolk moest worden en waaruit Gods Zoon geboren zou worden. En nadat God zich met de mens verzoend had door het kruis, kwam de Heilige Geest voor alle mensen en alle volken.

Twintig eeuwen zijn bijna verstreken en hoevele zullen nog volgen? De doop, Woord en Geest zijn voor alle volken.

Het Evangelie moet overal gepredikt worden. Dit Evangelie is de blijde boodschap van de Christus der Schriften door middel van de Schriften van Christus. De Geest zal Christus immers verheerlijken, want Hij zal zijn boodschap uit Christus nemen en ons verkondigen.

De vraag is of wij niet, terwijl Christus aan andere volken verkondigd wordt, de Schrift te veel losmaken van de Heiland. Dan worden we Schriftgelovigen in plaats van Christ-gelovigen. Dan worden we als de Schriftgeleerden, de wetgeleerden en de vrome Farizeeërs. Ze kenden de Schriften, onderzochten die nauwkeurig, ze hielden zich aan de geboden, ze leefden nauwgezet, maar ze wisten niet van innerlijke ontferming, goedheid, nederigheid, zachtmoedigheid en geduld (Col. 3 : 12).

Laten ook wij van Christus leren dat Hij zachtmoedig is en nederig van hart. Want dat zijn de vruchten van de Geest, en die vrucht is bedoeld voor alle volken.

III

Het Pinksterfeest is in de derde plaats het feest van de kerk.

De kerk is gesticht op de Paasdag toen Christus 's avonds zijn discipelen opzocht. Omdat Thomas toen nog ontbrak kwam Christus de volgende zondagavond terug. Als groet voor de kerk sprak Christus toen: Vrede zij U! En Hij gaf zijn opdracht aan de kerk: Gelijk de Vader Mij gezonden heeft, zend Ik ook U. En na dit gezegd te hebben, blies Hij op hen en zei tot hen: Ontvangt de Heilige Geest. Wie gij hun zonden kwijtscheldt, die zijn kwijtgescholden; wie gij ze toerekent, die zijn ze toegerekend (Joh. 20 : 21-23).

De kerk moest echter nog niet direct heengaan in de gehele wereld en het Evangelie aan de ganse schepping verkondigen (Marcus 16 : 15), want ze moesten in de stad wachten tot de Geest zou worden uitgestort.

Met Pinksteren treedt de geïnstitueerde kerk voor het eerst publiek op.

Voor het eerst. Want zo min als we Abraham een christen noemen, kunnen we bij Israël van de geïnstitueerde kerk spreken. De geïnstitueerde kerk is op Paasavond gesticht en op Pinksterochtend publiek opgetreden.

De inzet van de kerk is erg zuiver. Petrus staat op en verklaart eerst: Deze mensen zijn niet dronken. Petrus begint dus met de lastering van de Heilige Geest te bestrijden. De krachten van Woord en Geest zijn niet uit de aarde, uit de wijn, maar uit de hemel. En dan volgt de verklaring: Dit is wat Joël voorspeld heeft: Uw zonen en Uw dochters zullen profeteren en Uw jongelingen zullen gezichten zien, en Uw ouden zullen dromen dromen; ja, zelfs op mijn dienstknechten en mijn dienstmaagden zal Ik in die dagen van mijn Geest uitstorten en zij zullen profeteren (Hand. 2 : 17 en 18). De geïnstitueerde kerk begint dus met de erkenning van het ambt aller gelovigen. Allen, zonen, dochters, jongeren, ouderen, slaven, allen hebben de Geest ontvangen en profeteren.

Dat zegt Petrus, die sommigen de eerste paus noemen, en die in ieder geval de eerste woordvoerder, de eerste predikant is geweest. Petrus heeft de voetwassing begrepen en het woord van Jezus verstaan: Gij zult U niet rabbi laten noemen; want één is Uw Meester en gij zijt allen broeders. En gij zult op aarde niemand Uw vader noemen, want één is Uw Vader, Hij, die in de hemelen is. Laat U ook geen leidlieden noemen, want één is Uw Leidsman, de Christus. Maar wie de grootste onder U is, zal Uw dienaar zijn (Matth. 23 : 8-11).

Daarna spreekt Petrus verder zoals een dienaar des Woords betaamt. Hij wijst op Gods werk en op het werk van de toehoorders. Deze Jezus, die gij door de handen

van wetteloze mensen aan het kruis genageld hebt en gedood, deze Jezus heeft God opgewekt en wij allen — al de kerkleden — zijn daarvan getuigen. Bekeert U, zegt Petrus, laat U dopen, ontvangt de Heilige Geest, want voor U is de belofte. Laat U behouden uit dit verkeerde geslacht.

Zó behoort de kerk op te treden.

De mensen komen omdat ze zien dat de christenen andere mensen zijn geworden. De kerk treedt direct op waar Gods Naam en werk gelasterd wordt. De predikant gaat er vanuit dat heel de gemeente mondig is, ja meer, profeteert, mee spreekt, mee het Evangelie verkondigt. En dan wordt Christus verkondigd, het werk van God de Vader, God de Zoon en God de Heilige Geest. Daar tegenover komt dan helder uit wat de mensen hebben gedaan, zodat men diep in het hart wordt getroffen. Zo is de kerkstijl van het begin.

Is het bij ons niet vaak heel anders? Wordt de kerk niet vaak terecht gelasterd omdat we geen andere mensen geworden zijn en de vruchten van de Geest niet zichtbaar komen? U weet, de vruchten van de Geest zijn: liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, vriendelijkheid, goedheid, trouw, zachtmoedigheid, zelfbeheersing (Gal. 5 : 22). Vinden we die vruchten in onze kerken en in onze pers, in ons leven, ons spreken, onze polemieken? Vertoont de kerk niet dikwijls een dominocratische, een synodocratische, een hiërarchische struc-

tuur? Hoe vaak komen vreemden onze kerkdiensten bezoeken? Hoe vaak mogen eigen kerkleden preken horen met bestraffende woorden voor hen die tot een andere kerk behoren, voor hen die niet aanwezig zijn! Hoe vaak is de kanseltaal ongeschikt voor de helft van de toehoorders, de jeugd?

Zo kunnen we verder vragen.

Geen wonder dat de geïnstitueerde kerk uiteen is gegaan. God is nedergekomen en heeft ook bij de torenbouw der kerk de spraak verward. Terwijl Pinksteren tot heel de bewoonde wereld spreekt en zo de spraakverwarring herstelt, is na verloop van tijd in de kerk een nieuwe spraakverwarring opgetreden. Kerk spreekt tegen kerk, belijdenis tegen belijdenis, kerkenorde tegen kerkenorde, liturgie tegen liturgie.

Pinksterfeest als feest van de geïnstitueerde kerk roept op om naar de stijl van Petrus terug te keren tot de oecumenische belijdenis, tot ons algemeen ongetwijfeld christelijk geloof, niet als basis voor een wereldraad van kerkvorsten, maar als geloofsbelijdenis van alle christenen.

Ik geloof met het hart, belijd met de mond en metterdaad, God de Vader, God de Zoon en God de Heilige Geest. En deze God is Eén, de God voor heel de wereld, alle volken, en voor heel de kerk, alle geïnstitueerde kerken.

J. Stellingwerff.

Een nieuwe redactie van het doops- en avondmaalsformulier

Overall in de kerkelijke wereld bezint men zich op of is men reeds bezig met de opstelling van een nieuwe redactie van de belijdenisschriften en de liturgische formulieren. Ds Borgdorff te Baarn en J. Andriessen te Dokkum (leraar Nederlands aan het Chr. Lyceum aldaar), hebben samen een proeve van een nieuwe redactie van het doops- en avondmaalsformulier vervaardigd. Graag nemen wij die in „Opbouw” op. Het ligt immers in de bedoeling dat het ook in onze kerken nog eens tot een verjongd formulier voor doops- en avondmaalsviering zal komen. Men kan er dan zijn winst mee doen.

Wij publiceren eerst de proeve van het vernieuwde doopsformulier. Later volgt D.V. die van het gemoderniseerde avondmaalsformulier. Red.

Formulier om de Heilige Doop aan de kinderen te bedienen

De kern van de leer van de heilige Doop is: onze ellende, onze verlossing en onze dankbaarheid.

Wij en onze kinderen zijn van de aanvang van ons bestaan af door het kwaad aangetast en zijn daarom voorwerp van Gods toorn. Wij hebben dan ook geen toegang tot Gods koninkrijk, of wij moeten opnieuw geboren worden.

De besprenkeling met het water (c.q. de onderdompeling in het water) is een aanduiding van de onreinheid van ons leven: wij worden erdoor opgewekt niet met onszelf ingenomen te zijn, maar ons in nederigheid te buigen voor God en onze reiniging en redding buiten onszelf te zoeken.

Maar de Doop is ook hiervan een teken en zegel, dat wij verlost zijn, omdat Jezus Christus onze zonde heeft weggewassen. Wij worden dan ook gedoopt in de Naam van God de Vader, de Zoon en de Heilige Geest.

Als wij gedoopt worden in de Naam van de Vader, dan verzekert en bekrachtigt God de Vader ons, dat Hij met ons een eeuwig genadeverbond opricht; Hij neemt ons aan tot Zijn kinderen en erfgenamen; Hij voorziet ons daarom van alle goeds en weert van ons al het kwade, of keert het ons tot heil.

En als wij in de Naam van de Zoon gedoopt

worden, dan bekrachtigt de Zoon ons, de reiniging van de zonde door Zijn bloed; Hij maakt ons deelgenoten van Zijn sterven en van Zijn opstaan, zodat wij van de zonde bevrijd en voor God vrijgesproken worden.

En als wij in de Naam van de Heilige Geest gedoopt worden, dan verzekert de Heilige Geest ons daardoor, dat Hij in ons wonen wil en ons tot ledematen van Christus wijden; Hij maakt tot ons bezit, hetgeen in Christus ons eigendom is: de reiniging van onze zonde en de dagelijkse vernieuwing van ons leven, tot dat wij tenslotte in het eeuwige leven als smettelooze onze plaats mogen innemen in de gemeente van Gods beminden.

Nu is elk verbond tweezijdig. De doop betekent dus ook, dat God ons roept tot een nieuwe gehoorzaamheid. Die bestaat hierin, dat wij aan deze enige God, Vader, Zoon en Heilige Geest, ons hechten, Hem vertrouwen en liefhebben met geheel ons hart, geheel onze ziel, geheel ons verstand en met alle krachten; dat wij de zonde afzweren, onze onverloste staat voorgoed achter ons laten en als verlost gaan leven.

En als wij daarvoor soms nog te zwak zijn en in de zonde terugvallen, dan mogen wij evenmin aan Gods genade wanhopen als in de zonde blijven liggen. Want onze Doop is een gezegelde authentieke akte van ons eeuwig verbond met God.

Natuurlijk begrijpen onze kinderen dit niet, maar daarom mogen we hun toch de Doop niet onthouden. Want, hoewel ze dat evenmin begrijpen, liggen zij mede onder het oordeel dat God velde over Adam; en zo worden zij in Christus weer in genade aangenomen.

God zegt immers tot Abraham, in wie alle gelovigen vertegenwoordigd zijn, en dus ook tot ons en onze kinderen: Ik zal Mijn verbond oprichten tussen Mij en u en uw nageslacht in hun geslachten, tot een eeuwig verbond, om u en uw nageslacht tot een God te zijn.

En hetzelfde verklaart Petrus, met deze woorden: Want voor u is de belofte en voor uw kinderen en voor allen die verre zijn, zovelen als de Heere, onze God, er toe roepen zal.

Daarom waren het ook de kinderen, die God eertijds gebod te besnijden, tot een teken van het verbond en de rechtvaardigheid uit het geloof. En Christus trok de kinderen

naar Zich toe, legde hun de hand op en zegende hen.

Nu is de besnijdenis vervangen door de Doop en daarom behoort men de kinderen, als rechthebbenden op het rijk Gods en Zijn verbond, ook te dopen.

En dit alles behoren de ouders hun kinderen uit te leggen, als ze groter worden.

Opdat wij dan deze door God ingestelde heilige handeling mogen verrichten tot Zijn eer, tot onze troost en tot opbouw van de gemeente, zullen wij nu Zijn heilige Naam aanroepen:

Almachtige, eeuwige God.

Gij, Die naar Uw grote barmhartigheid de gelovige Noach met de zijnen hebt behouden en bewaard, toen in de zondvloed Uw streng oordeel ging over het ongelooft en de onboetvaardigheid van de wereld;

Gij, Die Uw volk Israël behouden door de Rode Zee deed gaan, toen de Faraó en zijn leger om hun halsstarrigheid daarin verdrongen; —

Wij bidden U, pleitend op Uw peilloze barmhartigheid, dat Gij dit kind van U in genade wilt aanzien en door Uw Heilige Geest wilt opnemen in de gemeenschap met Uw Zoon, Jezus Christus;

zodat het met Hem begraven worde door de doop in de dood en met Hem moge opstaan tot een nieuw leven; en het zijn kruis, in dagelijks navolgen van Hem, met blijdschap moge dragen, aan Hem verknocht met waar geloof, vaste hoop en vurige liefde;

en opdat het dit leven, dat immers toch ook onder het beslag van de dood ligt, verlate in blij vertrouwen op Uw belofte; en op de jongste dag zonder angst voor zijn Rechter Christus, Uw Zoon, moge verschijnen.

Dit bidden wij U om der wille van Hem, onze Heer Jezus Christus, Uw Zoon, Die, met U en de Heilige Geest één enig God, leeft en regeert in eeuwigheid.

Amen.

Geliefden in de Heere Christus,

Gij hebt gehoord, dat de Doop door God is ingesteld tot een zegel voor ons en onze kinderen, van Zijn verbond. Als zodanig, en niet uit gewoonte of uit bijgeloof moeten wij de Doop begeren.

Opdat dan duidelijk blijke, dat dit in u leeft, wilt ge zonder heimelijk voorbehoud hierop antwoorden:

Ten eerste: erkent gij, dat onze kinderen, hoewel van de aanvang van hun bestaan door het kwaad aangetast en daarom aan allerlei ellende, ja zelfs aan het oordeel onderworpen, — in Christus geheiligd zijn en dat zij daarom als leden van Zijn gemeente behoren gedoopt te wezen?

Ten tweede: belijdt gij, dat het Evangelie, geboodschapt in het Oude en Nieuwe Testament, samengevat in de twaalf artikelen des geloofs, en het fundament vormend van Christus' Kerk hier, — de ware en volkomen leer van het heil is?

Ten derde: belooft ge en hebt ge het voornemen, dit kind, als het daarvoor de jaren heeft, in deze leer naar uw vermogen te onderwijzen en te doen onderwijzen?

Wat is daarop uw antwoord? Ja.

IK DOOP U IN DE NAAM VAN DE VADER EN DE ZOON EN DE HEILIGE GEEST.

Almachtige, barmhartige God en Vader,

Wij danken en loven U, dat Gij ons en onze kinderen om het bloed van Uw lieve Zoon Jezus Christus alle zonden vergeven hebt en ons door Uw Heilige Geest tot ledematen van Uw eniggeboren Zoon en zo tot Uw kinderen hebt aangenomen, en dat U dit met het zegel van de Heilige Doop bekrachtigt.

Wij bidden U ook, door Hem, Uw lieve Zoon, dat Gij dit kind door Uw Heilige Geest altijd wilt leiden, zodat het christelijk en vroom wordt opgevoed en in de gemeenschap met Christus groeit en toeneemt, zodat het Uw vaderlijke goedheid en barmhartigheid, die Gij hem en ons allen bewezen hebt, gaat belijden; en in alle gerechtigheid, onder onze enige Profeet, Koning en Hogepriester, Jezus Christus zal leven; en dapper tegen de zonde, de duivel en zijn hele rijk gaat strijden én de overwinning behaalt; —

om U en Uw Zoon Jezus Christus en de Heilige Geest, de enige ware God, eeuwig te loven en te prijzen.

Amen.

Verdraagzaamheid . . .

een mooi woord voor een kwade zaak?

II

Mattheus 16

De kerk moet binden en ontbinden. Dat is voor geoorloofd of verboden verklaren. De Here Jezus heeft deze bevoegdheid, die tegelijk een opdracht is, aan de apostelen gegeven. „Ik zal u de sleutels geven van het Koninkrijk der hemelen, en wat gij op aarde binden zult, zal gebonden zijn in de hemelen, en wat gij op aarde ontbinden zult, zal ontbonden zijn in de hemelen” (Matth. 16 : 19). Van deze bevoegdheid maakt Paulus gebruik in zijn brief aan de Galaten.

Wanneer kreeg echter de kerk deze bevoegdheid? Toen Petrus de Heiland beleden had als de Christus, de Zoon van de levende God. In Hem alleen is redding. Alles wat zich met deze belijdenis niet verdraagt moet geweerd. Daarom moet de kerk altijd spreken met het gewicht van „hier of naar de hel”⁷⁾. Paulus spreekt dan ook met dit gewicht als de rechtvaardigmaking, de vrijspraak van de zondaar alleen door het bloed van de Here Christus, in gevaar wordt gebracht. Anders doet hij dat niet.

De rechtvaardigmaking uit het geloof is inderdaad het hart der religie⁸⁾. Daarom kan Calvijn schrijven:

„Wat wij zeggen, dat de zuivere bediening des Woords en het zuivere gebruik in de bediening der sacramenten een pand en kenteken is, dat wij die gemeenschap, waarin beiden aanwezig zijn, veilig als een ware kerk kunnen aanvaarden, daarvan gaat de betekenis zo ver, dat die kerk nooit verworpen mag worden, zolang ze daarbij blijft, ook al is ze overigens vol van fouten. **Ja zelfs zal er in de bediening van de leer of der sacramenten enige fout kunnen insluipen, zonder dat die ons van haar gemeenschap behoort te vervreemden. Want de hoofdstukken der ware leer zijn niet alle van één gestalte.** Sommige zijn zo noodzakelijk om te weten, dat ze bij allen ontwijfelbaar vast moeten staan als leerstukken, die den godsdienst eigen zijn. Als daar zijn dat er één God is, dat Christus God is en de Zoon Gods, dat onze zaligheid gelegen is in Gods barmhartigheid en dergelijke. Er zijn andere, waarover tussen de kerken geschil is, maar die toch de eenheid des geloofs niet verscheuren”⁹⁾.

Geheel in overeenstemming daarmee heeft Calvijn zich één geweten met de Zwinglianen, de Lutheranen en ook de Anglicanen, hoewel de Lutheranen met name hem dat moeilijk genoeg maakten. Hij heeft de eenheid ook gezocht. Een groot deel van zijn leven is daarmee gevuld geweest. Bijzonder ver ging Calvijn in zijn verdraagzaamheid. In de Anglicaanse liturgie ziet hij veel „verdragelijke dwaasheden. Met deze twee woorden wil ik uitdrukken, dat zij niet de zuiverheid had, die men zou wensen. De fouten, die niet dadelijk verbeterd konden worden, moesten tijdelijk verdragen worden omdat er geen duidelijke goddeloosheid in school”¹⁰⁾. De aartsbisschop van Canterbury spreekt hij aan als „hooggeëerde bisschop”. Hij had dan ook geen bezwaar tegen het episcopaat waar de bisschop evangelisch was¹¹⁾. Hoewel hij zelf de kerk anders en beter inrichtte.

Hoe ver wilde hij niet gaan in zijn streven naar eenheid met de Lutherse. Hij werkt mee aan het opstellen van de Consensus Tigurinus als een stap op de weg naar de eenheid met de Lutheranen, hoewel alles in die belijdenis niet zo gesteld is als Calvijn zelf wel zou wensen¹²⁾. En als het in Frankfort zo ver komt, door de onverdraagzaamheid van de Lutherse dat de Gereformeerde kerk gesloten moet worden, op bevel van de overheid, dan doet daar het probleem zich voor of men zijn kinderen door Lutherse predikanten mag laten dopen. Datheen vraagt Calvijn

om advies. En het advies van Calvijn luidt: „Wie zijn kind naar de lutherse doop brengt, moet openlijk en rechtuit een belijdenis van zijn avondmaalsbeschouwing afleggen en betuigen, dat hij van harte in broederlijke verbondenheid en eendracht met alle kerken van deze belijdenis blijven wil”¹³⁾. En aan de gemeente van Wesel voor een gelijksoortig conflict geplaatst adviseert hij aan de Lutherse avondmaalsviering deel te nemen. „Wij zijn niet van mening, dat brandende kaarsen bij het avondmaal en hostiën met afbeeldingen erop onbelangrijke dingen zijn, als het er om gaat, ermee in te stemmen en ze goed te keuren. Maar ze zijn heel goed, als het er slechts om gaat, zich bij een bestaand gebruik aan te passen, waar wij niet de macht hebben, het te veranderen.”¹⁴⁾.

Als regel wil Calvijn laten gelden, „dat wij zuchtend verdragen wat wij niet kunnen verbeteren, in het bijzonder wanneer het gaat om de vrede der gehele gemeente”¹⁵⁾.

Maar omdat de rechtvaardiging uit het geloof het hart der religie is, weigert hij gemeenschap met de roomse kerk. En fel heeft hij zich ook altijd verzet tegen alle vorm van geestdrijverij en tegen anti-trinitariërs.

Onrustig blijft ons hart, totdat het rust heeft gevonden in de vrijspraak van de goddeloze door het bloed van het kruis alleen. Maar ook onrustig blijft de kerk totdat zij rust heeft gevonden, ook in de leertucht, in deze zelfde vrijspraak.

1 Johannes

Het verder getuigenis van de Heilige Geest is niet minder onzeker. De apostel Johannes bindt aan de leer der apostelen. Alleen door de gemeenschap met de apostelen is er gemeenschap met de Here Christus en de Vader (1 Johs 1 : 1-4). En geen leugen is uit de waarheid. „Wie is de leugenaar dan wie loochent, dat Jezus de Christus is? Dit is de antichrist, die den Vader en den Zoon loochent” (1 Joh. 2 : 22; zie ook het verband). „Hieraan onderkent gij den Geest Gods: iedere geest, die belijdt, dat Jezus Christus in het vlees gekomen is, is uit God en iedere geest die Jezus niet belijdt, is niet uit God. En dit is de geest van de antichrist, waarvan gij gehoord hebt, dat hij komen zal, en hij is nu reeds in de wereld” (1 Joh. 4 : 2, 3).

Geheel in overeenstemming met Matth. 16.

Paulus-Barnabas

Behalve onvolmaaktheid in de leer is er ook onvolmaaktheid in het leven. Wat daarmee?

Nu, een voorbeeld daarvan hebben we in het geschil tussen Paulus en Barnabas over Johannes Marcus (Hand. 15 : 35-41). Paulus acht Johannes Marcus ongeschikt voor de verdere zendingsdienst. Hij „bleef van oordeel, dat men niet iemand bij zich moest hebben, die hen na Pamphylië had verlaten en zich niet met hen tot het werk had begeven” (Hand. 15 : 38). Barnabas is van tegenovergestelde mening. Er ontstaat een grote verbittering.

Een bemoedigend voorval. En een leerrijk. Het is waarschijnlijk dat Paulus gelijk heeft, al zegt de Schrift dat niet uitdrukkelijk. Marcus had zijn dienst „trouweloos verlaten”. Maar er wordt niet geschorst en afgezet. Ook staat het „kerkverband” niet op het spel. Ze gaan ieder een kant uit. En het is tussen Paulus en Johannes Marcus wel weer in orde gekomen, zoals tussen Paulus en Barnabas. „Haal Marcus af en breng hem mede, want hij is mij van veel nut voor de dienst” (2 Tim. 4 : 11). Of Marcus zich bekeerd heeft of Paulus van opinie is veranderd, is moeilijk te beslissen. Dat doet er voor ons ook niet toe. Maar wél is duidelijk, dat we ook iets aan de „tijd” kunnen overlaten. Dat is: overlaten aan de Heilige Geest.

„Maar in het verdragen van de onvolmaaktheid des levens moet onze toe-

gevendheid veel verder gaan. Want op dit terrein glijdt men gemakkelijk uit en de satan belaagt ons hier met meer dan gewone listigheden”¹⁶⁾.

Als we deze verdraagzaamheid niet hebben, varen we voort niet van kracht tot kracht, maar van schisma tot schisma. Dat geldt t.a.v. een gemeente, waar niet alles goed is. Dat geldt ook t.a.v. een afwijkend lid. Calvijn schrijft aan John Knox:

„In de kwestie der ceremoniën zal uw rigorisme zich, hoop ik, laten matigen. Wij moeten wel ons best doen de kerk te bevrijden van allerlei onreinheid, die uit dwaling en bijgeloof voortkomt. . . . Maar dan toch met deze uitzondering, die u ook wel weet, dat wij bepaalde dingen moeten verdragen, ook al kunnen wij ze niet goedkeuren”¹⁷⁾.

Calvijn streefde dan ook wel naar oplossingen in de zin van Hand. 15. Als er in de gemeente te Frankfort een hoog gelopen conflict is bij te leggen gaat Calvijn zelf. Hij fungeert als voorzitter van het scheidsgerecht. Van weerszijden waren er fouten begaan. „De commissie deed ook in die geest een uitspraak en beval aan, dat Pouillain vrijwillig zijn ambt zou neerleggen, hetgeen dan ook geschiedde”¹⁸⁾.

In Genève heeft gewerkt Castello, rector van een latijnse school. Hij had andere opinies over het Hooglied en over het „nederge-daald ter helle” dan Calvijn en de andere predikanten. Hij werd niet toegelaten tot het ambt van dienaar des Woords, vanwege de eenheid in de gemeente. Men erkent evenwel dat hij zijn taak als rector „steeds op zodanige wijze vervuld heeft, dat wij hem de heilige dienst des Woord waardig achten” en zelfs dat hij niet voor het predikambt was afgewezen „wegens een verkeerde mening omtrent een hoofdpunt van ons geloof”¹⁹⁾. Castello gaat naar Lausanne, maar Calvijn vraagt aan Lausanne om goed voor hem te zorgen. Later zijn er andere en grotere moeilijkheden geweest tussen deze twee.

Maar het gaat mij er nu om om aan te tonen dat het soms wijs is ieder een kant uit te gaan. Beter dan de eenheid van de gemeente te verscheuren. Het gaat natuurlijk niet aan om Calvijn te canoniseren. Maar de kerkgeschiedenis is ook niet begonnen in 1944. Er zal wel niemand zijn die Calvijn verdenkt van slappe onverschilligheid over de zuiverheid van leer en leven. Toch heeft deze man, die misschien wel meer dan wie ook in de kerkgeschiedenis opgekomen is voor de heiligheid van het Woord Gods, het opgenomen voor een goede verdraagzaamheid. En dat ook op goede gronden.

(Wordt vervolgd)

Amelink

⁷⁾ Prof. dr K. Schilder. „De Reformatie”, jrg 27, blz. 1.

⁸⁾ Dr W. F. Dankbaar, Calvijn, Zijn weg en werk. Nijkerk 1957, blz. 74.

⁹⁾ Institutie, IV, I, 12.

¹⁰⁾ Dr W. Nijenhuis, Calvinus Oecumenicus, 's-Gravenhage 1959, blz. 213.

¹¹⁾ Nijenhuis, a.w., blz. 304.

¹²⁾ Nijenhuis, a.w., blz. 128.

¹³⁾ Nijenhuis, a.w., blz. 83.

¹⁴⁾ Nijenhuis, a.w., blz. 84.

¹⁵⁾ Nijenhuis, a.w., blz. 80.

¹⁶⁾ Calvijn, Institutie, IV, I, 13.

¹⁷⁾ Dankbaar, a.w., blz. 159.

¹⁸⁾ Dankbaar, a.w., blz. 156.

¹⁹⁾ Dankbaar, a.w., blz. 109.

Er behoort meer moed toe
de waarheid te zeggen, dan
iemand een paar blauwe
ogen te slaan.

Ik geloof in God

II.

Holzappel vertelt van een communist die met een Duitse krijgsgevangene bij een stuk moerasland stond. „Wat zie je daar voor je”, vraagt de communist. „Moerasland” antwoordt de gevangene. „Welnee man, je bent blind. Je gelooft niet. Ik zie een bloeiend landschap voor mij, bewoond door gelukkige mensen”. Alles moet gezien worden in het licht van de heilige geschriften van Marx en Lenin. Die liegen toch niet!

De staat

Wee, wie dat niet gelooft. Die is een vijand van het „evangelie”, van de staat en van het koninkrijk der aarde. Die is een „vijand van het menselijk geslacht” (een beschuldiging die ook tegen de eerste Christenen in het Romeinse wereldrijk werd ingebracht). Hij houdt de komst van de verlossing tegen. Vandaar het meedogenloze bespioneren van de een door de ander. (Christenen houden uit liefde toch ook toezicht op elkaar om voor afval te bewaren). De een moet de ander aangeven uit „geloofs”-gehoorzaamheid jegens de staat. Ze moeten toezien opdat niet iemand achterop geraakt en zo het grote werk afbreuk zou doen. „Belijdt elkander uw misdaden”. Vandaar die ontstellende bekentenissen in het publiek van „zonden” tegen de god van de Partij, de Staat, het Kremlin.

De staat is alwetend en almachtig. De staat is eigenaar van alle produktiemiddelen en het voornaamste produktiemiddel is de mens met zijn handen. Die ganse mens met z'n gedachten, woorden en werken is de gemeenschap toegewijd.

Het communisme is een evangelie. Het gaat om ons ganse mens-zijn. „Ze willen jou hebben, je diepste gedachten, je geloof, je liefde, je hart”. Vandaar die eindeloze verhoren om op te sporen waar je (diep in je hart) afwijkt van de heilige leer in de heilige geschriften van de evangelisten (Marx en Lenin).

Wie zijn kameraden aangeeft, krijgt extra soep en is in ere. Diefstal van een kilo aardappels (die aan de Staat behoren) wordt gestraft met 15 jaar dwangarbeid. Maar een moord slechts met 6 jaar. Liefde tot de naaste is liefde tot de staat.

Er zijn prachtige ziekenhuizen in Rusland, waarover de Westerse wereld vaak versted staat en waar ook belangrijke medische ontdekkingen worden gedaan. Maar daar wordt niet gewerkt uit barmhartigheid voor de lijdende mens, maar om de mens, die immers een produktiemiddel voor de komende nieuwe wereld is, weer te repareren. Ziekenhuizen zijn reparatie-inrichtingen, waar de arbeidsgeschiktheid weer op peil wordt gebracht.

Westerse diplomaten bezoeken Rusland. Hun trein stopt ergens. Tot hun verbazing is op het perron alles te verkrijgen in overvloed. De trein rijdt door en alles wordt weer weggehaald. De bevolking hongert, maar komt niet in opstand. Wij zeggen: Wat een bedriegerij! Zij zeggen: „we tonen hen waarvoor wij werken. We laten hen iets van onze toekomst zien”. In die toekomstverwachting kijken miljoenen naar het Kremlin, waarvoor ze de „geloofsbeslissing” genomen hebben.

Dit evangelie, deze heilsleer, is zo consequent doordacht voor alle levensterreinen, als nog nimmer geschied is op deze aarde. Ook voor kunst, literatuur, poëzie, ballet enz., heeft het een concreet „antwoord” op de vele problemen, waar „het Westen” mee zit. Dat zien de Afrikaanse en Aziatische volksleiders.

Het vertoont zich met zo grote glans en

betovering, omdat het zich baseert op de wetenschap en de feiten.

Welk een betovering gaat er uit van de Russische ruimtevaartsuccessen!

Welk een religieuze bekoring voor miljoenen moede, angstige lege mensenharten hebben de communistische leuzen: „Vrede op aarde! — Algehele ontwapening! — Weg met de atoombom!”

Twintig eeuwen Christendom en het resultaat? Enkele tientallen jaren communisme en het succes?

„Maar die armoede en de ellende dan?” — „Geef ons de tijd! Wij staan pas aan het begin!” — Wat hebben Christenen niet geleden voor hun geloof!

„Maar de welvaart van het Westen dan?” Die maakt niet gelukkig. Daarom is deze heilsleer tenslotte niet te bestrijden met dollars, ijskasten, auto's, t.v. toestellen en welvaart. Gelukkig wordt de mens door het evangelie, door toekomstverwachting, door verlossing. „Het oude gaat voorbij — het nieuwe komt”, zij het ook door revolutie en verdrukking. „Door lijden tot heerlijkheid”.

Keer op keer zit het Westen te wachten op een ineenstorting van het communistisch wereldrijk en verheugt zich over elk symptoom van twist tussen Moskou en Peking. Het Westen is „verpolitiekt” en staart zich in oppervlakkigheid blind op één zijde nl. de militaire, maar onderschat schromelijk wat hier gaande is.

God zendt ...

Want dat is het eerste wat hierin van ons gevraagd wordt: **zien** wat hier gaande is.

Dat is, wat Paulus schreef: „God zendt een kracht van dwaling, zodat ze de leugen geloven”, 2 Thess. 2 : 11.

Miljoenen geloven met meer of minder kracht en overgave de leugen door de werking van de duivel, die met alle kracht en tekenen en wonderen der leugen werkt.

God zendt... tot een oordeel over ons.

Eens heerste in dit werelddeel het heidendom. Toen zond God de Here Zijn evangelie en Europa was voor Christus gewonnen. Nogmaals verlost Hij ons in de grote Reformatie van de 16e en 17e eeuw en verkreeg Europa zijn tegenwoordig (snel verdwijnend) aanzien. Maar thans zendt Hij vanuit het Oosten, een kracht van dwaling, waardoor ze de leugen geloven alsof het de waarheid was, naar de werking van de satan, tot een oordeel over de verlating van Zijn Woord en Verbond.

Als we dat niet zien, dan blijven we hangen in de publieke opinie van het afvallige Westen in zijn couranten en persdiensten. Door de Amerikaanse „hersenspoeling” van de openbare mening lopen we gevaar alleen maar op de communistische wreedheden en goddeloosheden te letten. Dan vergeten we hoe dit felle leugen-evangelie in het Westen is „ontstaan” en hier zijn eerste voedingsbodem vond, uit haat en reactie tegen de onschriftuurlijke maatschappij-inrichting in deze Christenlanden.

De grondslagen van het maatschappijleven, ook in ons land, zijn niet naar de Schriften. Dr. A. Kuyper heeft (getuige zijn machtige rede op het eerste Chr. Sociale congres in 1891 over „Het sociale vraagstuk en de Christelijke Religie”) daar iets van gezegd. Maar de kracht van het Geref. leven is verteerd en dit inzicht is vergaan.

Al werkt de grote invloed van eeuwenlange evangelieprediking hier nog door, tenslotte leven de Westerse volkeren praktisch zonder God en zijn zelf ook materialistisch. Vandaar hun in de grond machte-

loze kritiek en blinde woede over de successen van het Marxistisch evangelie, dat ons goede leventje bedreigt. Hoe blind voor de ware verhouding tegenover God de HERE het Christelijk Westen veelzins is, blijkt uit het aanbod dat iemand deed om met opoffering van zichzelf God en de kerk een dienst te doen door een atoombom op Moskou te werpen... God zendt... Hij geeft over...

Als we dat zien, blijven we ook bewaard voor het spreken over de z.g.n. „goede dingen” van het communisme. Want die zijn er niet in dit leugenevangelie. Omdat niets kan worden losgemaakt uit het grote geheel van deze leugen. Het evangelie van de satan heeft geen „goede dingen”. Maar dat wil niet zeggen, dat de Marxistische kritiek in verleden en heden op vele maatschappelijke toestanden, waarvoor christenvolkeren dikwijls blind waren en zijn, niet juist kan zijn. De wijsheid der Schriften in dezen is verwaarloosd. De Bijbel is vervalst tot „Boek voor de godsdienst”, terwijl hij het Boek des verbonds voor het ganse leven van de ganse mensheid op alle levensterreinen is. Voorzover Marx het oog had op de onechte godsdienstigheid, die veel sociaal onrecht moest bedekken (Amos!) is het te verstaan dat hij uitriep: „godsdienst is opium voor het volk”. In de vurige neonletters van deze spreuk boven het Kremlin wordt ons een ontzaglijke werkelijkheid voorgehouden.

Wie kan bestaan?

Wie blijft er dan staan?

Deze vraag kunnen jullie niet serieus genoeg nemen.

Want de kracht van deze leugenleer, die op ons afkomt en die ons omringt, gaat boven onze menselijke weerstand uit. Dat is de kracht van de god dezer eeuw, die de zinnen verblindt en die de hooggeklommen macht der wetenschappen in dienst genomen heeft.

Kinderen Gods worden soms door hun eigen begeerlijkheden verlokkt. Daar moeten we de duivel niet altijd alle schuld van geven. Paulus schrijft aan de gemeente te Corinthe: „gij hebt geen bovenmenselijke verzoeken te doorstaan”, 1 Cor. 10 : 13. Maar wee ons, als de satan zelf erop afkomt. Als hem gegeven wordt „de ure des satans”, „de ure en de macht der duisternis”. Dat is vurig af te bidden, want dat is een macht en kracht, die ver boven de macht van een gewoon mens uitgaat. Wie bleef er met Jezus staan, toen die ure voor Hem aanbrak in Gethsemané? Niemand van de apostelen. Zij hadden de situatie toen niet door. Ze zaten veel te hoog te paard. Wie goed acht geeft op wat er thans gaande is op aarde, moet wel gevoelen: „hier zit meer achter”. De satan heeft toch nimmer te voren zo grote kans gekregen om met een volledig anti-evangelie de massa's te verleiden.

Om deze verleiding te weerstaan is bijzondere hulp van boven nodig. Als de HERE ons niet zeer speciaal met nieuwe en extra hulp staande houdt, dan is te vrezzen dat dit nieuwe evangelie-van-de-leugen overal doorheen breekt.

Ik vrees soms, dat wij niet in de gaten hebben hoe kritiek de situatie is. Niet militair, maar geestelijk.

Dat had Lot ook niet, in zijn dagen. De HERE heeft hem met engelengeweld eruit gerukt.

Het is dat de Here Jezus krachtig en apart voor hen gebeden heeft, anders waren al de apostelen omgekomen in de zeef van de satan tijdens zijn uur dat hem toen gegeven werd.

Weten jullie wie staande mochten blijven in de wereld van de grote godenmachten hunner dagen? Daniël, Hananja, Mi-saël en Asarja. De HERE zelf gaf hen in de

macht van Nebudkadnezar, Dan. 1 : 3. Denk nu niet direct aan de vurige oven of aan de leeuwenkuil. Dat waren de grootste gevaren niet. Denk aan het begin. Wat zullen ze geschreid hebben, toen ze die vreselijke dagen van verbondswraak moesten doormaken. God gaf Zijn eigen kerk over. Dagenlang brandde Zijn eigen tempel. En toen die ontzettende tocht naar Babel. Het waren jongemannen van dezelfde leeftijd als jullie. Ze moesten hun studie nog beginnen. Totaal afgesneden van het onderwijs naar Gods Woord. En toen onderwezen in de leugenleer. Om hun God en HERE te smalen en te doen vergeten werden hun namen veranderd. (El = God — ja = Jhaweh). Voortaan heetten ze Belsazar (Bel = Babel), Sadrach, Mesach, Abed-Nego (knecht van een babylonische god). Ze namen zich vóór de HERE te blijven vrezen. En God gaf hen bijzondere hulp, zodat ze de „weddenschap”, wie er het beste zou uitzien, mochten winnen. Zo rekenden ze op de hulp des HEREN. En daar is de HERE „gevoelig” voor. Ze hebben zich verootmoedigd en jarenlang meegewerkt aan de „vrede van Babel” Jeremia 29 : 7. Toen heeft de HERE hen later uit de onvoorstelbare nood van levend verbrand en levend verscheurd te worden, uitgered. Daar was Nebukadnezar zo van onder de indruk, dat hij bevel gaf om de God van Israël te eren in zijn ganse rijk.

Zulke dingen komen nog dagelijks voor op aarde! Want het wonderlijke zit niet zo zeer in die vurige oven en in die leeuwenkuil, waar ze levend uitkwamen, maar in het wonderlijke van Zijn ontferming. Dat Hij zo wonderlijk van raad en daad is. En zo is Hij nog steeds!

We behoeven niet moedeloos te worden. Integendeel.

De Christelijke Kerk heeft altijd mogen belijden: „ik geloof in God”.

Hij is een God, die niet liegen kan.

Hij heeft Mozes, van jongsaf opgevoed in de leugenleer van het heidense Egypte, staande gehouden. En Jozef, die jongen van 17 à 18 jaar. En dat slavinnetje van mevrouw Naäman, dat geroofd was. Wat een heerlijke belijdenis van haar geloof in de HERE, die mijnheer Naäman wel van zijn melaatsheid zou verlossen. En dat vertrouwen heeft Hij niet beschaamd.

Dat zijn feiten. Echte feiten. Die nog dagelijks geschieden. Ik denk aan de christenen in China en in Spanje, die van de ene dag in de andere naar Gods hulp uitzien en geholpen worden.

Ik denk aan dat Joodse meisje, dat onlangs door haar schatrijke, fel-orthodoxe Joodse ouders, met officiële Joodse vloeken bij de voordeur, de ouderlijke woning is uitgevloekt, totaal ontferd, haar persoonlijke bezittingen verbrand, omdat ze de Heiland had gevonden en bleef volgen. Haar heeft de HERE staande gehouden.

„Ik geloof in God”.

Dat is Dezelfde God, die dit leugenevangelie macht geeft over ons.

Dat is het erge... en dat is onze troost.

Opdat wij ons zouden verootmoedigen over onze zonden en ongerechtigheden, jongeren en ouderen, persoonlijk en als kerken.

Laat ons Hem vrezen, een ieder op zijn post.

Laat ons bij het licht van Zijn Woord onze werkelijke situatie opmerken, want die is zeer ernstig. Het ergste is niet de kernbom, maar de toorn van het Lam over onze zonden.

Als jullie menen, dat socialisten mensen zijn die alle centen gelijk willen verdelen of dat communisten „gemene lui” zijn, dan ben je weg, echt ver weg, als je maar even een serieus gesprek met hen zou voeren. Dan hebben jullie grondig onderschat de betoverende krachten van het leugenevangelie, dat ook zeer zakelijk werkt, met cij-

fers en feiten en met een eigen kijk op de geschiedenis en op de problemen van deze tijd.

Wat is het Marxisme? Wat is kapitalisme? Daarover hebben in het Calvinistisch Jongelingsblad duidelijke artikelen gestaan. Maar als we te laks zijn om iets te lezen en te krenterig (materialistisch) om er iets voor te betalen, dachten we werkelijk dat we zo staande bleven? Dan behoeft de Russische soldaat hier nog niet eens te komen.

Leesbare brieven van Christus.

Weten jullie wat de teruggekeerde, gelovig gebleven krijgsgevangenen vertelden?

Diegenen, die geen enkele „geestelijke bagage” hadden of slechts enkele holle frasen, die waren terstond „wèg”. Maar die de HERE vreesden, kwamen er dóór, door Hem in Wien ze geloofden. Ze schreven op papiertjes en blaadjes de teksten, die ze zich herinnerden en vulden hun „voorraad” soms wederzijds aan. Eén enkele daad van barmhartigheid, uit liefde tot God, of één woord van mededogen om Jezus' wil met een moedeloze, gaf een geheel kamp soms dagenlang troost. Een gevangene (ex S.S. officier) wiens pakketje van thuis geplunderd was, deelde een klein busje havermout dat men over het hoofd had gezien, volledig uit, met voorbijgang van zichzelf... Want dat kan het leugenevangelie niet verwekken: liefde, medeleven, barmhartigheid, luisteren naar het hart van de naaste, oog en hart hebben voor het leed van anderen. Dat we ons dan daarin oefenen om vruchten des Geestes voort te brengen.

Tenslotte is de satan een schepsel en geen

Schepper. Zijn leugenevangelie is een nabootsing en vervalsing van het ware evangelie Gods en telkens blijkt, dat er grenzen zijn, „scheppingsordinantiën”, waar ook de satan niet buiten kan gaan.

Willen we wat doen?

Laat ons dan doen wat Paulus en de andere apostelen in hun brieven ons voorschrijven: navolgers van God en van Christus onze Here zijn. Zij leefden in een felheidense wereld zonder God.

Niet mee doen door onze zonden en meedogenloosheden God tot het uiterste te brengen.

Wie weet wil Hij ons sparen voor hetgeen we vrezen. Terwille van tien rechtvaardigen zou Hij Sodom en Gomorra hebben gespaard.

„God is getrouw, die niet zal gedogen, dat gij boven vermogen verzocht wordt, want Hij zal met de verzoeking ook voor de uitkomst zorgen, zodat gij ertegen bestand zijt”, 1 Cor. 10 : 13.

Niet verlangen om „eruit” te stappen. Hier op aarde stond het kruis van Christus. Hier komt Hij terug. „De zondaren zullen van de aarde vergaan en de goddelozen zullen niet meer zijn”, Psalm 104 : 35.

Ik geloof in God, de Schepper, Onderhouder en Regeerder van deze aarde.

Ik geloof in Jezus Christus, de Verlosser der wereld.

Ik geloof in de Heilige Geest, die ons leidt in de waarheid.

Dat zijn de feiten. Vol van echte, concrete verlossing uit de diepe ellende, waarin nog gedurig de mens zichzelf stort door „de mensenmoordenaar” geloof te schenken.

Dat geloven wij en daarom zingen wij.

Gron.

P. K. K.

Politieke knuppel in het kerkelijk hoenderhok

De predikanten van de vrijgemaakte Gereformeerde kerken ontvingen in de loop van de week van 5-12 mei het volgende schrijven:

Groningen, 6 mei 1963.

Aan de Raad van de Gereformeerde Kerk (of kerkwijk) in het adres genoemd; per adres de predikant dier gemeente.

Weleerwaarde en Eerwaarde Heren en Broeders,

De Centrale Verbondsraad van het Gereformerd Politiek Verbond neemt bij deze de vrijheid Uw aandacht te vragen voor de zaak van de gereformeerde politiek.

Hij meent dit te mogen doen, omdat wij als leden van de kerk van onze Here Jezus Christus er naar streven om in gehoorzaamheid aan het Woord van onze God en naar de belijdenis van de kerk het welzijn van land en volk te bevorderen door overheid en onderdanen te wijzen op de naleving van de Wet Gods tot Zijn eer, en op de roeping en ontplooiing van de gaven en krachten, die Hij ons volk gegeven heeft, en tot ontwikkeling van het land, dat Hij ons ten erfdeel heeft gegeven. Dat is immers de weg, waarin Regering en onderdanen het hunne kunnen doen om het Koninkrijk van Jezus Christus te doen vorderen.

Daarom hebben wij de vrijmoedigheid U te vragen op de komende zondag in de samenkomst van de gemeente de zegen des Heren te vragen over onze gereformeerde politieke arbeid en allen, die daarin leiding moeten geven, en de Here ootmoedig te vragen om Zijn zegen bij de aanstaande verkiezingen.

Mogelijk was het overbodig U dit verzoek te doen, omdat U dit reeds voornemens was.

Dan gelieve U dit schrijven slechts te beschouwen als een kleine herinnering.

Met hoogachting en broedergroeten:

De Centrale Verbondsraad van het Gereformerd Politiek Verbond:

W. G. Beeftink, Groningen

K. Drost, Gouda

H. Kooistra, Opeinde (Sm)

A. J. Olij, Utrecht

P. A. C. Schilder, Assen

A. J. Verbrugh, Oranjelaan 97,

Dordrecht (secr.)

G. Veurink, Zwolle.

We veroorloven ons het volgende commentaar:

1. Bovenstaand stuk is blijkens het briefhoofd en de aanspraak bestemd voor de kerkeraden. Nu is het een goede gewoonte dat zulke stukken geadresseerd worden aan de scriba. Waarom werd thans van deze regel afgeweken?

2. Indien zulk een stuk voor de kerkeraad bestemd is dient het zó tijdig te worden gezonden dat het ordelijk op een vergadering van de kerkeraad kan worden behandeld. Dat was hier niet het geval. Ik ontving het stuk op donderdag 9 mei. Is er in een kleine gemeente nog de mogelijkheid zo'n stuk des zondags voor de dienst „af te handelen” — hetgeen naar goede orde niet kan — in een gemeente als de onze is ook dat niet mogelijk: voor de dienst is slechts de helft der diaconen en het vierde deel der ouderlingen aanwezig.

3. Daar komt bij dat de inhoud van dit verzoek toch waarlijk van te grote betekenis is om het even voor de dienst af te doen. Te meer omdat in onze kerken t.a.v. de politieke keuze bij de verkiezingen geen eenstemmigheid bestaat. Die is er slechts in zoverre dat de leden onzer kerk het hierover eens zijn dat ook de politieke keuze religieus bepaald

is en dat we dus als Christgelovigen onze stem niet kunnen geven aan enig kandidaat, wiens politieke beleid niet bepaald wordt door het Woord des Heeren en dat we onze stem slechts kunnen geven aan iemand, van wie we op goede gronden mogen verwachten dat hij in de volksvertegenwoordiging spreken en handelen zal naar het Woord Gods. Maar verder gaat die overeenstemming niet. De één laat op grond van dit uitgangspunt zijn keuze vallen op een kandidaat van de antirevolutionaire partij, de ander op een kandidaat, die behoort tot het G.P.V., een derde doet het misschien nog weer anders.

4. Bij deze stand van zaken is de voorbede voor het welslagen van de verkiezingsactie van één bepaalde christelijke politieke partij in de publieke godsdiensttoefening een uitermate moeilijke aangelegenheid. Want hier ontbreekt voor het samen bidden de noodzakelijke overeenstemming. Ik denk hier aan het woord van de Here Jezus Christus: „Voorwaar Ik zeg u, dat als twee van u op aarde iets éénparig zullen begeren, het hun zal ten deel vallen van mijn Vader, die in de hemelen is”. (Math. 18 : 19).

5. De moeilijkheid ligt hier niet in de eerste plaats voor rekening van de predikant. Hij is in zijn politieke actie en keuze net zo vrij als elk gemeentelid. Maar de moeilijkheid is dat hij des zondags in het publieke gebed de mond der gemeente is. En dan mag zijn persoonlijke keuze niet richtsnoer zijn voor het gebed der gemeente.

6. Het laatste is duidelijk. Hoe zouden de broeders van de Centrale Verbondsraad zelve het vinden als de voorganger in de door hen bijgewoonde kerkdienst op de zondag voor de verkiezingen zou bidden of de actie van de a.r.-partij maar mocht gezegd worden? Of de candidatuur J. Meulink? Of de actie van bezwaarde a.r.-kiezers onder het motto: Schakel in op Schakel? Ik vermoed dat er nog meer brieven op de kerkeraadstafels zouden komen: brieven van bezwaar en protest van de kant ook van deze broeders.

7. Voorts — het hoge woord moet er maar uit — het smaakt mij maar slecht dat hier het publieke gebed der kerk gevraagd wordt als 'n laatste acte van propaganda voor een politieke partij. Ik zou dat laatste óók schrijven als de anti-revolutionairen of anderen een dergelijk verzoek hadden gedaan.

8. Het verzoek om voorbede is gedaan aan de kerkeraden. Moeten die beslissen? Bij meerderheid van stemmen? En een dominee opdragen of verbieden naar dit verzoek te handelen? Met het risico dat de dominee, als hij aan de opdracht niet voldoet of aan het verbod zich niet stoort, straks beschuldigd wordt van ongehoorzaamheid aan zijn kerkeraad, overtreding van het 5e gebod en zo? Welk laatste tegenwoordig wordt aangevoerd als grond voor schorsing?

9. Het is de eerste keer dat mij een dergelijk verzoek bereikte. Ik hoop — van welke kant dan ook — de laatste keer. Dergelijke verzoeken zijn hoogst onaangenaam. Omdat de weigering zo onaangenaam is. En het verzoek als zodanig een politieke knuppel in het kerkelijke hoenderhok kan betekenen.

10. Tenslotte verbaast het mij onder dit stuk de naam aan te treffen van dr A. J. Verbrugh, die onlangs nog in „Opbouw” verklaarde de aanbeveling van een bepaald blad of een bepaalde politieke partij van de kansel niet te wensen.

Ik schrijf deze dingen met tegenzin. En eindig met de bede: Broeders, dit nóóit weer.
G. Visee

meenten. We hebben in Eindhoven toch niet overhaast dit besluit genomen! Jaren is er gesproken tussen beide kerkeraden. Daarna moesten de gemeenten worden voorgelicht en gehoord over de verhouding tussen beide kerken. Dan komt er een en ander op tafel. Veel vragen zijn besproken. Hoe zullen we dan verwonderd zijn als nu uit onze zusterkerken en via de kerkelijke pers ons vragen bereiken. En onze verantwoording zou onvolledig zijn deze vragen te negeren. Deze vragen betreffen het beleid van onze kerkeraden in deze aangelegenheid, onze verhouding tot de vrijgemaakte gereformeerde kerken, de prediking in de vrijgemaakte gereformeerde kerken en de kerkrechtelijke fundering van het Eindhovense besluit.

Het kerkeraadbeleid

Is de kerkeraad van Eindhoven niet wat te voorbarig, te overmoedig geweest, gezien de besluiten der Generale Synode onzer kerken in 1962? Deze Synode kon immers niet besluiten dat de vereniging van de vrijgemaakte gereformeerde kerken en de christelijke gereformeerde kerken zo spoedig mogelijk moest gerealiseerd worden? Gronden voor dit besluit: „dat er verschillen zijn gebleken met name ten aanzien van de toeëigening des heils en met betrekking tot de hantering van het gereformeerd belijden omtrent de kerk;

dat er in de plaatselijke kerken over het algemeen te weinig toenadering tot elkaar te bespeuren is”.

Nu, dan zijn we toch uitgepraat? Wat wil Eindhoven dan?

Wie werkelijk geïnteresseerd is bij deze kwestie, bestelle onmiddellijk bij ds J. H. Velema te Apeldoorn het rapport dat deputaten voor de eenheid van gereformeerde belijders in Nederland in 1962 ter Synode uitbrachten plus de tekst van de besluiten der Synode inzake onze verhouding tot de vrijgemaakte gereformeerde kerken.

Iedere lezer zal concluderen dat deputaten zich veel meer positief dan negatief uitspreken in genoemd rapport over de samensprekingen met de vrijgemaakte deputaten. Op deputaten-niveau zijn vooral besproken de vragen van de toeëigening des heils, de kerk en de gedachte van de doorgaande reformatie. Het rapport van onze deputaten eindigt met het geven van een indruk van de wederzijdse verhouding. Zij stellen vast een groeiende mate van begrip bij vrijgemaakte deputaten voor hun uiteenzettingen. U leest zelfs deze zin: „Er waren momenten in deze samenspreking, waarin wij gaarne de gehele Synode aanwezig wensten om te horen hoe de vrijgemaakte deputaten ons opriepen in de deplorabele kerkelijke toestand ernst te maken met de zaak van Christus' kerk in deze landen”.

Helaas moet worden geconstateerd dat in het algemeen de plaatselijke toestanden niet goed zijn, dat men elkaar niet kent, niet begrijpt, dat vrijgemaakte kerkeraden soms duidelijk in strijd komen met wat vrijgemaakte deputaten op de samensprekingen hebben gezegd.

Deputaten wijzen er op dat we in de loop der jaren uit elkaar gegroeid zijn. Dit scheidt grote moeilijkheden in het verstaan van elkaar. Een vereniging van kerken die plaatselijk niet één zijn, is een onverantwoorde zaak.

Drie dingen worden tenslotte opgemerkt:

„1. Bij de gehouden samensprekingen is ons een grote mate van eenstemmigheid gebleken in het verstaan van Schrift en belijdenis, maar er blijven bij ons reserves t.a.v. hun visie op bepaalde onderdelen van de belijdenis, in het rapport nader genoemd.

2. De verhouding tussen de beide kerken wordt zeer bemoeilijkt doordat er een vrij sterke discrepantie openbaar gekomen is tussen uitingen van sommige vrijgemaakte kerkeraden, zoals sub 2 genoemd.

3. Op grond van de Schriftuurlijke roeping tot eenheid, krachtens de belijdenis der kerken en conform de Acte van Afscheiding zullen we de Geref. (vrijgemaakte) kerken niet los mogen laten, maar in overleg met hen zoeken naar wegen en middelen opdat de geconstateerde verschillen mogen verdwijnen en op deze wijze de eenwording van onze kerken biddend na te jagen”.

De Synode besluit na kennisname van dit rapport: „op grond van de schriftuurlijke roeping tot eenheid en in overeenstemming met de belijdenis van de kerken en conform de Acte van Afscheiding deputaten voor eenheid onder de gereformeerde belijders en correspondentie met buitenlandse kerken op te dragen in overleg met deputaten van de gereformeerde kerken wegen te zoeken, die tot wegneming van de geconstateerde verschillen kunnen leiden”.

Het knelpunt was dus op de Synode: plaatselijk zijn de verhoudingen niet goed. Toch berust de Synode hier niet zonder meer in. De Synode acht het zelfs nodig dat de kerkeraden zo snel mogelijk zich hierover weer nader kunnen bezinnen. Het duurt meestal nog wel even voordat de acta der Synode verschijnen. Daarom besluit de Synode het rapport van deputaten plus de besluiten der Synode betreffende de verhouding vrijgemaakte gereformeerde kerken en christelijke gereformeerde kerken apart en zo

spoedig mogelijk aan de kerkeraden toe te zenden.

Dit zegt toch genoeg van de sfeer waarin over deze zaken is gesproken. Enerzijds een begeerte naar vereniging omdat er zoveel is dat ons tot deze kerken aantrekt. Anderzijds zijn er helaas nog enkele ernstige verschillen die een vereniging verhinderen. Kerkeraden, gaat nu verder aan het werk.

Is het dan niet in de geest van de Synode 1962 dat de kerken zich verheugen dat althans Eindhoven heeft kunnen vaststellen dat er plaatselijk geen geschillen meer zijn die een duurzame gescheidenheid rechtvaardigen? En dat niet, zoals we reeds in ons eerste artikel uiteenzetten, omdat we over de geschillen heen gepraat hebben. Diepgaand zijn allerlei geschilpunten in vele samensprekingen besproken. Beide kerkeraden hebben Schrift en belijdenis met elkaar gelezen. God zegende het met een heerlijke toenadering. Zoals we in het desbetreffende rapport ook kunnen lezen dat wederzijdse deputaten elkaar steeds meer zijn gaan verstaan. Weten onze deputaten dan niet meer wat christelijk gereformeerd is? Ik dacht van wel. Weet de kerkeraad van Eindhoven het dan niet meer? De zusterkerken behoeven zich echt niet ongerust te maken.

Inzake de beleidskwestie stelt ds J. H. Velema in „De Wekker” van 15 maart j.l. dat het verstandiger geweest was als beide Eindhovense kerkeraden alles hadden gedaan om wat plaatselijk kon ook landelijk tot een werkelijkheid te maken. M.i. is dat allereerst de taak van deputaten. Zij hebben speciaal de opdracht de kerken in het algemeen met deze zaak te dienen. En verder, wat deden beide kerkeraden in 1958? Zij hebben toen in een getuigenis de kerkeraden van beide kerken opgeroepen zich met elkaar te verstaan. En in 1962 is in een getuigenis van beide kerkeraden er een niet minder krachtig beroep gedaan op de kerkeraden alles te doen om elkaar te leren verstaan en als gereformeerde belijders ook de kerkelijke eenheid te zoeken en te bevorderen.

En Eindhoven heeft gemeend dat de Heere eiste nu in gehoorzaamheid niet alleen maar te blijven praten, maar ook een daad te stellen. Zeer voorzichtig en terwille van de zusterkerken met reserves omgeven, maar toch een daad. Ik geloof dat dit ons appél niet verzwakt, maar de ernst ervan onderstreept.

We hebben als kerkeraden van Eindhoven in het geheel niet de indruk willen geven iets te durven of graag vooruit te willen hollen. We hebben dit willen zeggen: Broeders, de Heere kan de harten tot elkander neigen. Door genade mogen we daarvan getuigen. Zoekt elkander toch oprecht en biddend. Wat een zegen zou het zijn als we als kerken van gereformeerde belijdenis elkaar weer geheel mochten vinden.

Waarom juist de vrijgemaakte gereformeerde kerken?

Blijkbaar is het nog niet altijd duidelijk waarom juist onze voorkeur uitgaat naar de vrijgemaakte gereformeerde kerken.

De een meent dat je dan net zo goed kunt verenigen met de zgn. synodaal gereformeerde kerken, de ander kijkt, dan net zo lief in de richting van de gereformeerde gemeenten en de oud-gereformeerde gemeenten.

Toch is het alleszins verklaarbaar dat de kerkeraad van Eindhoven juist met de vrijgemaakte kerk tot zo'n nauwe verbintenis kwam en de generale synode van onze kerken in 1962 juist zich zo uitvoerig bezig hield met de verhouding tot de vrijgemaakte kerken.

Wat de synodaal gereformeerde kerken betreft, pas in 1959 heeft de synode dezer kerken de vervangingsformule betreffende het Verbond, de Heilige Doop en de wedergeboorte terzijde gesteld.

De vrijgemaakte kerken hebben reeds in 1946 officieel de leeruitspraken van 1905 met de veronderstelde wedergeboorte-constructie niet meer voor haar rekening genomen.

Daarbij moet toch ook eerlijkheidshalve worden opgemerkt dat we als chr. gereformeerden een beetje onbehaaglijk gevoel hebben t.a.v. de richting die velen in de synodaal gereformeerde kerken ingeslagen zijn t.a.v. het vraagstuk der oecumene, de verhouding tot de Nederlands Hervormde Kerk e.d. Bij alle gebreken die ook het vrijgemaakte kerkelijke leven aankleven, kan men niet anders zeggen dan dat deze kerken volle ernst maken met het gereformeerd belijden.

Wat de gereformeerde en oud-gereformeerde gemeenten betreft, er is van deze zijde niet de minste openheid naar ons toe. Mij is gevraagd: Stel u voor dat op een plaats een christelijke gereformeerde kerkeraad en/een oud-gereformeerde kerkeraad ontdekten: we staan beide op de bodem de gereformeerde belijdenis, we erkennen elkaar als ware kerken des Heeren, zou men dan in zo'n situatie hetzelfde kunnen doen als in Eindhoven? Is dan het einde niet weg?

Hier is drieërlei op te antwoorden:

a. De praktijk toont dat er geen oud-gereformeerde gemeente zo maar vereniging met een van onze plaatselijke kerken verlangt.

b. Mij is geen geval bekend dat een van onze

PERSSCHOUW

Rondom „Eindhoven”

Via „De Wekker” neem ik het 2e artikel van ds Van Zwoll over dat hij in het orgaan van de (Chr. Geref.) classis Utrecht over „Eindhoven” schreef. Hier is het.

Vragen

Het kon niet anders verwacht worden, het besluit van de kerkeraden van de vrijgemaakte gereformeerde en christelijke gereformeerde kerken te Eindhoven om de diensten van Woord en sacrament voor elkaar open te stellen, zou allerwege vragen oproepen. Waarom we dit konden verwachten? Omdat we met dezelfde vragen zelf eerst geconfronteerd zijn. In de kring der kerkeraden en daarna in de kring der beide ge-

kerkeraden jaren lang ernstig gesproken heeft met een oud-gereformeerde gemeente over wat samenbindt en nog gescheiden houdt, zoals in Eindhoven geschied is.

c. Ik heb ook nooit vernomen dat een oud-gereformeerde gemeente het op zich genomen heeft om binnen eigen kerkverband te ijveren voor een vereniging met de chr. geref. kerken. De vrijgemaakte kerk van Eindhoven heeft dit wel op zich genomen.

En dat komt ondanks alles hieruit voort dat de chr. geref. kerken en de vrijgemaakte kerken ergens elkaar heel dicht raken. Ik denk aan de verhouding in de vorige eeuw tussen de Christelijke Afscheiden Gereformeerde Kerk en de Gereformeerde Kerk onder het Kruis. De afgescheidenen en kruisgezinden hebben heel wat scherpe woorden tegen elkaar gezegd. En de vereniging van beide kerken is een moeizame zaak geweest. En toch konden deze beide kerken niet los van elkaar komen. Dezelfde lijn is te trekken naar de verhouding vrijgemaakt-christelijk gereformeerd.

In een slotartikel wil ik er nog even op ingaan of christelijk gereformeerd Eindhoven nu zo maar de vrijgemaakte prediking kan aanvaarden, of Eindhoven ook kerkrechtelijk geen misgreep gedaan heeft.

Als we het slotartikel van ds Van Zwoll onder ogen krijgen zullen we dat ook overnemen.
C. V.

KERKNIEUWS

Kerknieuws

Beroepen te Hilligersberg-straatweg: J. van Bruggen te Ruinerwold-Koekange; te Oud-Loosdrecht: (bij acclamatie) kand. D. J. van Stelten te Kampen; te Schildwolde: R. te Velde te Emmen.

Aangenomen naar Leiden: J. van der Haar te Emmen.

Intrede. Op zondag 12 mei verbond Ds C. van Kalkeren, gekomen van Zwolle, zich aan de gemeente van Holwerd. Hij werd bevestigd door Ds D. Vreugdenhil van Zwolle, die preekte over Openbaring 3 : 8 en deed intrede met een predikatie over Joh. 10 : 27-30.

Goed nieuws uit Wolvega

De kerkeraad van de Vrije Geref. kerk te Wolvega zond aan alle Geref. kerken een brief van de volgende inhoud:

„Weleerw. en eerw. broeders,

De vrije gereformeerde kerk te Wolvega bestaat reeds sinds Pinksteren 1958. Zij ontstond na het uitreden van bijna 500 leden uit de gereformeerde kerk ter plaatse. Van dit uitreden deden wij verantwoording in de publicatie: „Wolvega, een teken!”

De instituering van de vrije geref. kerk geschiedde op de basis van de Heilige Schrift als Gods onfeilbaar Woord en van de drie formulieren van enigheid, deze laatste in Dordtse redactie. Bovendien aanvaardden wij de beginselen en regels van de te Dordrecht (1618-1619) vastgestelde kerkorde.

We spraken echter tegelijk uitdrukkelijk uit, dat belijdenissen en kerkorde aan de Heilige Schrift ondergeschikt zijn, en dat er in de Kerk van Christus geen andere beslissende bindingen mogen zijn dan die van Gods Woord en Geest.

Ons bestaan van nu bijna vijf jaar was een zeer gezegend, vooral door ons omvattend evangelisatiewerk en door de goodwill van de buitenkerkelijke bevolking.

We zochten nog steeds niet een zogenaamd kerkverband, hoewel we ons geestelijk nauw verbonden weten met u en uw kerken.

Het verband van Schriftuurlijk geloof tussen ons, doordat vele predikanten uit de vrijgemaakte kerken onze zondagse diensten leidden en de predikant van de Vrije Geref. Kerk te Wolvega ook reeds in een enkele dienst van een vrijgemaakte kerk in den lande vooring.

We hadden enkele malen mondeling contact met de vrijgemaakte kerk van Mildam. Een schriftelijk contact hadden we enkele jaren geleden met de vrijgemaakte kerken van Almelo en Baarn, toen deze kerken met de gereformeerde kerken daar ter plaatse in onderhandeling waren over haar onderlinge plaatselijke kerkelijke éénwording.

Behalve het contact met uw kerken onderhouden wij nog met andere kerken contacten: vrije gemeenten, vrij-evangelischen en christelijk-gereformeerden. Ook van hun voorgangers waren er zijn er telkens die ons voorgaan in de dienst des Woords, en wij dienen hen soortgelijk. Zo zou er meer te zeggen zijn, maar dit alles is voorshands genoeg om u te laten weten, dat wij serieus proberen het bijbelse geloofsverband te onderhouden met alle kerken en christenen, die met ons op dezelfde Schriftuurlijke basis staan.

De reden waarom wij u en uw kerken schrij-

ven, is zeker ook om ons aan u te presenteren, opdat wij ook in de toekomst goed verband met elkaar zullen hebben, elkaar zullen dienen in de Here en met elkaar zullen samenwerken waar dit geboden is en kan, opdat allen één zijn voor wie Jezus Zijn bloed heeft gestort en de wereld gelove, dat de Heiland door God de Vader gezonden is, om de Verlosser der wereld te zijn. We wilden u echter allereerst schrijven om onze schuld, die wij enkele jaren geleden reeds voor de vrijgemaakte kerken van Almelo en Baarn beleden, voor al uw kerken te belijden. Deze schuld namelijk dat wij, in de veertiger en vijftiger jaren, voorzover wij toen leden waren van de gereformeerde kerken, deel hebben gehad in de ten onrechte bindend gestelde synodale leeruitspraken en in de onrechtmatige schorsingen van ambtsdragers, door deze óf verdedigd óf daartegen niet of niet voldoende geprotesteerd te hebben, of door ons daarbij ten onrechte neergelegd te hebben.

U zult verstaan dat wij, door onze strijd tegen de wereldse beginselen van een on-Schriftuurlijk kerkrecht, zoals dat in de gereformeerde kerken gehandhaafd wordt, en door onze terugkeer tot de bijbelse beginselen van kerkelijk bestaan, nieuw licht ontvingen in het geding tussen u en de gereformeerde kerken. Wij kunnen nu uw strijd verstaan.

Voor ons is deze schuldbelijdenis er allereerst een voor God, maar voorts ook voor u en uw kerken. Wij menen dat het christenplicht is, elkaar de schuld te belijden. En deze belijdenis is tegelijk christelijke handreiking aan u, en ook een bevrijding.

Wat deze bevrijding betreft: wij staan, menen wij, nu ook vrij tegenover u, en dit is conditie voor verder goed en hopelijk groeiend geloofscontact tussen u en ons.

De Here zegene dit schrijven, tot verdere éénwording van Zijn gemeente.

Met broedergroet,
De Vrije Gereformeerde kerk te Wolvega,
D. de Boer, h.t. praeses,
Egb. v. d. Wouden, h.t. scriba, P. Stuyvesantweg 68, Oldetrijne.”

Vakantiegangers Ameland

De kerk van Holwerd hoopt deze zomer weer kerkdiensten te houden voor de vakantiegangers op Ameland.

Predikanten en ouderlingen die hun vakantie daar hopen door te brengen, en willen voorgaan in de Dienst des Woords, graag bericht aan br. J. Polet, Baron Rengersweg 7, Ballum op Ameland. Opgave liefst vóór 1 juli a.s..

Kerkdiensten Norg

Ten dienste van broeders en zusters die overwegen in de a.s. vakantie in Norg of omgeving te vertoeven word medegedeeld dat D.V. ook dit jaar weer in de maanden juli en augustus door de kerkeraad te Assen kerkdiensten zullen worden belegd.

Deze diensten worden gehouden in het Dorps-huis in het centrum van Norg en zullen aanvangen te 10 uur en 17 uur.

Omtrent de predikanten die zullen voorgaan in de Dienst des Woords volgt t.z.t. nader bericht.

ADRESSEN

Ds. C. v. Kalkeren, gedurende de eerste helft van de week te bereiken bij fam. A. v. d. Wielen, Voorstraat 27, Holwerd. Telefoon 05197-357 t.n.v. fa. S. v. d. Wielen en Zn. **Ds. J. A. de Vries** te Culemborg, Oranje Nassaulaan 29, Culemborg. Telefoon 2549. **Slidrecht**, scriba Geref. Kerk: G. van Meerkerk, Oosterbrugstraat 33, Slidrecht. **Drs. D. Deddens**: Bleeklaan 96 te Leeuwarden. Tel. 24657. **Hengelo**, adres diakonie: F. R. Westerman, Marathonlaan 29, Hengelo. **Groningen-Noord**, scriba: J. K. Zuidhof, Tuinbouwstraat 37a, Groningen, tel. 05900-21629 voor correspondentie. H. J. Mooibroek, J. C. Kapteijnlaan 50 b, Groningen, tel. 05900-35393 voor notulen. Sub-scriba: P. G. Stikker, P. Hendriksz.str. 5a, Groningen, tel. 05900-37149. **Groningen-Zuid**, scriba: J. A. Dijksterhuis, Huygensstr. 36, Groningen, tel. 05900-36088. Voor correspondentie. J. Modderman, Steenstilstr. 27a, Groningen, tel. 05900-34221. Voor notulen. Sub-scriba: H. P. Roos, Rembr. van Rijnstraat 198, Groningen, tel. 05900-31992.

NAAR EEN EIGEN TEHUIS

Pleeggezinnen

en geen tehuis!
Dit is de conclusie van een zuster, die ons een brief schreef.

Hoewel grote waarde aan de verzorging in een pleeggezin wordt gehecht, toch kunnen wij haar mening niet delen. De Stichting staat niet voor de keus: pleeggezin of tehuis. Deze is er eenvoudig niet. Zij staat voor de noodzaak, dat het tehuis er móét komen. Het moet er komen voor die kinderen, die (nog) niet naar een pleeggezin kunnen. In hoofdzaak zijn dit minderjarigen, die door de **Kinderrechter** in een tehuis of inrichting worden geplaatst. Voor deze

kinderen beslist dus niet de Stichting, doch de Kinderrechter, met wie de Stichting nauw samenwerkt. Veelal zijn de kinderen op het moment dat zij uit huis worden geplaatst te moeilijk of te verwaarloosd, dan dat het onverantwoord zou zijn hen direct in een pleeggezin te plaatsen. Het komt voor dat de zindelijkheid veel te wensen over laat, zodat er begonnen moet worden met een grote schoonmaakbeurt. Soms moeten de kinderen eerst leren eten of wennen aan normaal voedsel. Ook het kind, dat alle vertrouwen in de grote mensen verloren heeft, zal voor pleegouders een te grote opgave vormen, wanneer het direct aan hun zorgen zou worden toevertrouwd.

Een ander punt is: waar halen we de pleeggezinnen vandaan? De belangstelling voor baby en kleuter is groot, doch zodra het gaat om kinderen van 6 jaar en ouder is de belangstelling aanmerkelijk minder. Op de onlangs geplaatste advertentie, waarin pleeggezinnen werden gevraagd voor twee broertjes, werden slechts twee reacties ontvangen. Deze week nog bezochten wij twee zusjes, die in een tehuis verblijven; 13 en 9 jaar oud. Het is de bedoeling dat zij naar een pleeggezin gaan. Ze keken mij aan met vragende ogen: waar gaan wij heen? Voor hen geldt: bij voorkeur in de 4 noordelijke provincies en in een gezin met kinderen.

Pleeggezinnen zijn dus even noodzakelijk als het tehuis. Zonder tehuis kunnen wij niet, doch zonder pleeggezinnen evenmin!

De naam

De afgelopen periode werden er weer een aantal opgaven ontvangen. Helaas zijn er vele bij, welke reeds andere tehuizen of inrichtingen sieren. We zeggen daarom: nieuwe aanbevelingen zullen we tot 31 mei a.s. nog gaarne ontvangen.

Nu de actie!

We beginnen met te vermelden de ontvangst van f 5.—, welke ons vanuit Engeland werden toegezonden. Hartelijk dank, ook voor de begeleidende brief. Dankbaar zijn wij ook alle andere gevers en geefsters, waarvan wij noemen: N.N. f 1.000.—; N.N. f 50.—; de kerk van Kampen maakte het van haar gevraagde bedrag met f 1.582,26 vol; terwijl de kerk van Emmen een gift stuurde boven het reeds ontvangen gevraagde bedrag; in Drachten werd een inzameling gehouden, welke f 536,10 opbracht; in dezelfde plaats werd een uitvoering gehouden met als opbrengst f 251,08 (nadere reactie een volgend maal); het G.M.V., afd. Opende e.o. had een gezellige avond, met aan het einde een overschot aan consumptie, welke bij verkoop f 10,75 opleverde; via een broeder te Groningen (Oost) werd in contanten ontvangen: f 52,25 van een aantal verpleegsters, werkzaam in het Academisch Ziekenhuis en f 30,87 als opbrengst van de verkoop van programma's voor een zilveren huwelijksfeest; op diezelfde dag werd tijdens het spreekuur namens N.N. een gift van f 25,— overhandigd, terwijl de gehouden collecte aan het einde van de gemeentevergadering van Groningen Oost, wijk Zuid, f 49,20 bijeen bracht.

Het voorbeeld van Sybren Foekes vindt nog steeds navolging. Zijn familiekring werd weer met twee „zusjes” uitgebreid. Een van hen draagt de naam van Petra Lucie. Andere broertjes en zusjes zijn hartelijk welkom. Hoe groter de kring wordt, des te gezelliger zal Sybren Foekes het vinden.

Verantwoording

Ontvangen van 1-1 tot 7-5	f 61.755,83
van 8-22 mei: van kerken	„ 4.292,36
van particulieren	„ 2.666,41

Totaal f 68.714,60

Terwijl wij ons eerste kind verwachtten, nam de Here in Zijn ondoordringelijke wijsheid tot Zich mijn lieve vrouw

CORNELIA ELIZABETH VIS

geboren VAN OORD,

op de leeftijd van 38 jaar.

Psalm 39 : 8 en 10.

W. VIS.

IJsselmuiden, 24 mei 1963.
Trekvaart 87.

Drukkerij Steenbergen

ZEIST - TELEFOON 03404 - 12452

Periodieken

Boekwerken

Handelsdrukkerij